

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“ จงระวังความคิดของเธอ เพราะความคิดของเธอจะกลายเป็นความประพตติของเธอ
จงระวังความประพตติของเธอ เพราะความประพตติของเธอจะกลายเป็นความเคยชินของเธอ
จงระวังความเคยชินของเธอ เพราะความเคยชินของเธอจะกลายเป็นอุปนิสัยของเธอ
จงระวังอุปนิสัยของเธอ เพราะอุปนิสัยของเธอจะกำหนดชะตากรรมของเธอ ...ชั่วชีวิต”

(ที่มา : ไม่ปรากฏแน่ชัด)

ความทุกข์ ความเดือดร้อน และปัญหาชีวิตนานาประการของมนุษย์นั้นเกิดจาก ต้นเหตุ คือความอยาก ความต้องการ ความเห็นแก่ตัว ซึ่งทำให้มนุษย์มีทัศนคติต่อสิ่งต่างๆเคลื่อนคลาดจากที่มันเป็นจริงและเป็นไปในรูปต่างๆกันตามระดับความอยากและความยึดของตนต่อสิ่งนั้นๆ เมื่อมีทัศนคติเคลื่อนคลาดไปก็ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในตนเองและความขัดแย้งระหว่างตนกับผู้อื่น

ตามหลักพระพุทธศาสนาถือว่า ในการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้นความขัดแย้งปรวนแปร ความเดือดร้อนลำบาก ความเจ็บปวด ความสูญเสีย ความพลัดพราก และปัญหาชีวิตต่างๆซึ่งทางพระพุทธศาสนาเรียกรวมว่า ความทุกข์ นั้นเป็นสิ่งมิอยู่มนุษย์จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับและได้ประสบแน่นอนไม่ว่ามนุษย์จะต้องการหรือไม่ต้องการจะยอมรับว่ามันมีอยู่หรือไม่ยอมรับหรือแม้จะเป็นหน้าหนีไปอย่างไรก็ไรก็ตาม เมื่อเป็นเช่นนี้หากมนุษย์ต้องการมีชีวิตที่ดีที่สุดมนุษย์จะต้องยอมรับความจริงอันนี้ จะรับรู้สู้หน้าและพร้อมที่จะจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ดีที่สุด

ชีวิตที่เป็นอยู่อย่างดีและมีความสุขที่สุดคือ ชีวิตที่กล้ารับรู้ต่อปัญหาทุกอย่าง ตั้งทัศนคติที่ถูกต้องต่อปัญหาเหล่านั้นและจัดการแก้ไขด้วยวิธีที่ถูกต้อง การหลีกเลี่ยงที่จะรับรู้ที่ดี การหนีกวาดภาพให้เป็นอย่างที่ชอบก็ดี เป็นการปิดตาหรือหลอกตนซึ่งไม่ได้ช่วยให้พ้นจากความทุกข์ ไม่เป็นการแก้ปัญหาและให้ได้พบความสุขอย่างแท้จริง อย่างน้อยก็เป็นการฝืนเอาความกลัวซึ่งเป็นเชื้อแห่งความทุกข์เข้าไปในจิตใจอย่างลึกซึ้ง ด้วยเหตุนี้สิ่งที่พระพุทธศาสนาสอนเป็นข้อแรก คือ

ความทุกข์ อันเป็นปัญหาที่มนุษย์พึงรับรู้และจัดการแก้ไขโดยถูกต้อง โดยถือว่าภารกิจของ พระพุทธศาสนาและระบบการศึกษาของพระพุทธศาสนา คือ การช่วยมนุษย์ให้แก้ปัญหาของตน ได้ (ป.อ. ปยุตโต, 2546)

แต่ในขณะที่เดียวกันเราที่เป็นมนุษย์ทั้งหลายก็ต้องยอมรับว่าในการที่เรายังคงวนเวียน เกิดขึ้นตั้งอยู่และดับไปที่เราจะได้พบเจอกันอยู่นั้นส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากการที่เรายังไม่สามารถ ที่จะเข้าใจในสิ่งต่างๆที่เรียกกันว่าเป็น สัจธรรม หรือหนทางดับทุกข์กันได้อย่างแท้จริง ซึ่งก็ ไม่ใช่สิ่งที่แปลกสำหรับการเกิดเป็นมนุษย์ที่ยังคงมีความต้องการอยากที่จะยังใช้ชีวิตแบบที่มนุษย์ ทั่วไปดำรงอยู่ วิถีทางในการดำรงชีวิต วิธีการคิดจึงยังคงวนเวียนอยู่ในแบบวัฏจักรเดิมๆ

สุกิจ ภักดีดินแดน (2546) กล่าวว่า มนุษย์รู้ว่า การเกิด แก่ เจ็บ ตายนั้นหนีไม่พ้น เลี่ยงไปอย่างไรก็ต้องพบอย่างแน่นอน ทั้งยังมีอุปสรรคปัญหาและความเปลี่ยนแปลงในแต่ละ วรรคแต่ละตอนไปตลอดชีวิต บ้างก็ปล่อยไปตาม ดวง แล้วแต่ชะตากรรมหรือกรรมกำหนด อะไรจะเกิด ก็ให้มันเกิด บ้างก็ขลาดกลัวที่จะเผชิญหน้ากับความจริงโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การเปลี่ยนแปลงอย่างกระทันหัน ความวิปริตอยู่ในช่วงที่ยังไม่มีความพร้อมหรือโดดเด่น เมื่อ เกิดความอยากรู้ สับสน อ่อนแอ จึงเปิดโอกาสให้เทพหรือมารเข้ามามีส่วนร่วมในชีวิต อย่างมี สีสัน

ความทุกข์ (ทุกข์) ในความหมายของพระพุทธศาสนากับความทุกข์ที่เกิดขึ้นจริงของ คนเราเป็นอย่างเดียวกัน สาเหตุแห่งความทุกข์ (สมุทัย) ทั้งหลายที่เกิดขึ้นในความหมายของ พระพุทธศาสนา กับสาเหตุแห่งความทุกข์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตคนเราก็คือเป็นอย่างเดียวกัน การดับ ทุกข์(นิโรธ) ในความหมายของพระพุทธศาสนากับการดับทุกข์ที่เกิดขึ้นจริงของคนเรา เริ่มเห็น ไม่ตรงกัน และสุดท้าย วิธีที่ใช้ในการดับทุกข์, การแก้ปัญหา (มรรค) ในความหมายของ พระพุทธศาสนากับการเลือกใช้วิธีในการดับทุกข์, เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงของคนเรานั้น แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นจะพบว่ามียู่ 2 ลักษณะที่สำคัญ คือ การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุกับการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุนั้นคือวิธีการแก้ปัญหาที่ถือว่าจะสามารถ แก้ปัญหาดังกล่าวได้เป็นอย่างดีที่สุดแต่มักจะพบว่าการแก้ปัญหาในลักษณะนี้จำเป็นที่จะต้องมีการใช้เวลา และความคิดพิจารณาถึงปัญหาดังกล่าวให้ได้้อย่างละเอียดรอบคอบ “เสียเวลา “

คือคำจำกัดความ ที่ใครหลายคนเลือกที่จะให้กับการแก้ปัญหาในลักษณะเช่นนี้ จึงนำไปสู่การเลือกที่จะใช้วิธีแก้ปัญหา ที่ปลายเหตุแทน วิธีดังกล่าวจะช่วยลดระยะเวลาอันมีค่าของใครอีกหลายคนที่ไม่ต้องการที่จะมานั่งเสียเวลากับการคิด การพิจารณา และการรอคอยที่จะต้องเกิดขึ้นจากการเลือกใช้วิธีแรก

ที่ต้องแก้กันที่ต้นเหตุลงไปได้ ว่ากันว่าสิ่งต่างๆในโลกนี้มี 2 ด้าน ด้านหนึ่งให้ประโยชน์ อีกด้านหนึ่งการให้โทษหรือนำความทุกข์มาให้เราได้เช่นกันแต่การตีความหรือค้นหาในสิ่งที่เรียกว่าโทษและประโยชน์ที่จะได้รับจากสิ่งนั้นก็เป็สิ่งที่มีความจำเป็น และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมองให้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงด้วย

คนเราส่วนใหญ่เมื่อเกิดปัญหาหลังจากที่ได้ลองแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยตัวเองแล้วหรือยังไม่เคยคิดที่จะลงมือแก้ปัญหานั้นด้วยตัวเองเลยก็ตาม เรามักจะเลือกให้ใครคนอื่นเข้ามาเป็นผู้ช่วยเหลือในการแก้ปัญหาดังกล่าวนั้นของเราแทน ดังเช่นความเห็นของ นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2536 ที่กล่าวว่า คนเราจะมอบอำนาจให้กับคนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ เพราะว่าเราดัดสันใจอะไรเองไม่ได้ ต้องมีผู้เชี่ยวชาญตัดสินใจแทน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหานั้นหลายคนเห็นว่ามีเหมาะสมก็คือ หมอดู

ปี 2544 คนกรุงเทพฯจ่ายเงินให้กับการดูหมอดถึง 1,500 ล้านบาท และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ (ที่มา : ศูนย์วิจัยกสิกรไทย 2544)

ถึงแม้โลกจะก้าวหน้าไปเพียงไร แต่สิ่งที่เห็นได้ชัดอย่างหนึ่งคือ ระบบความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับค่านิยมตามแนวของศาสนายังคงอยู่ เห็นได้จากการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะบุคคลยังคงต้องการและแสวงหามาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อมาปรับสภาวะทางจิตใจ เช่นเดียวกับการดูหมอ เช่นกัน (พรทิพย์ จงเจดศักดิ์, 2540)

มนุษย์ทั่วโลกสร้างความเชื่อของตนขึ้นจากความไม่รู้และจินตนาการของตัวเองเป็นสำคัญ ถึงแม้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้งและสามารถเข้าแทนที่ความไม่รู้และไสยศาสตร์มากขึ้นทุกที ก็ยังมีมนุษย์อีกเป็นจำนวนมากที่ยังคงยึดถือความเชื่อดั้งเดิมอยู่ การเชื่อถือโชคชะตาและประชาธิปไตยนั้น พบว่ายังมีคนไทยอีกเป็นจำนวนมากที่ยังคงยึดถือความเชื่อดั้งเดิมอยู่ โดยมีมูลเหตุอันสำคัญ 2 ประการ คือ ความกลัวและความต้องการ ทั้ง 2 ประการนี้เป็นเหตุผลขั้นมูลฐานของการดำรงชีวิต เมื่อสิ่งแวดล้อมและรัฐบาลไม่สามารถคุ้มครอง

ประชาชนให้ปลอดภัยได้ จึงเป็นธรรมดาอยู่เองที่ประชาชนจะหันไปเชื่อถือ โศกลางและไสยศาสตร์ (รุ่งเรืองศรี วงศาโรจน์, 2534)

ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์, 2545 กล่าวว่า ไสยศาสตร์ของสามัญชนทุกชั้นอาจแบ่งออกได้กว้างๆเป็น 4 ประเภท คือ

ไสยศาสตร์แห่งความศักดิ์สิทธิ์ แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ ลัทธิเกจิอาจารย์ เป็นลัทธิบูชาความศักดิ์สิทธิ์ของพระภิกษุหรือนักบุญที่ยังมีชีวิตอยู่ ลัทธิรูปเคารพ เป็นลัทธิที่กราบไหว้บูชาวัตถุต่างๆที่เชื่อว่าศักดิ์สิทธิ์ โดยความเชื่อหลักของ 2 ลัทธินี้จะเชื่อกันว่ารูปเคารพและวัตถุต่าง ๆ นั้น มีอิทธิฤทธิ์หรืออำนาจเหนือธรรมชาติที่จะบันดาลลาภยศหรือปกป้องภัยอันตรายให้แก่ผู้ที่เคารพกราบไหว้ได้

ไสยศาสตร์แห่งการทำนายทายทักหรือลัทธิโหราศาสตร์ เป็นลัทธิที่เชื่อในอำนาจของดวงดาวต่อชะตาชีวิตมนุษย์หรือต่อชะตาบ้านเมืองโดยส่วนรวม สามารถตอบสนองความต้องการของผู้คนในทางจิตวิทยาได้ชั่วคราวชั่วคราวด้วยการทำนายทายทักเรื่องของตัวเองเป็นส่วนใหญ่ การดูดวงชะตาราசி จึงเป็นที่นิยมกันมากในหมู่สามัญชนทุกชนชั้น ปัจจุบันไสยศาสตร์แห่งการทำนายทายทักนี้นั้นผู้วิจยมองว่ายังมีสิ่งอื่นที่เข้ามามีบทบาทในการทำนายสนองตอบความต้องการของผู้คนในเรื่องความอยากรู้ดังกล่าวได้อีก เช่น การทำนายทายทักชีวิตจากไฟปิปซี (ไฟทาโรต์), ไฟป็อก เป็นต้น

ไสยศาสตร์แห่งทรงเจ้าเข้าผี ลัทธิทรงเจ้าเข้าผี เป็นลัทธิที่เกี่ยวข้องกับการติดต่ออำนาจลึกลับโดยตรงไม่ว่าอำนาจนั้นจะเป็นเทพหรือผีที่มนุษย์ต้องการติดต่อด้วย นอกจากนี้บางครั้งในระหว่างพิธีอาจจะมีการแสดงอิทธิปาฏิหาริย์อื่นๆให้ปรากฏอีกด้วย

ไสยศาสตร์แห่งไสยดำ ลัทธิไสยดำเป็นลัทธิที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจลึกลับในการควบคุมผู้อื่นโดยตรงไม่ว่าอำนาจนั้นจะเป็นเสน่ห์เพื่อให้คนอื่นหลงใหล หรือจะเป็นคุณไสยเพื่อทำร้ายคนอื่นก็ตาม เช่น การเสกหนังหรือตะปูเข้าท้องของศัตรู การทำเสน่ห์ยาแฝด ลงนะหน้าทอง หรือการใช้น้ำมันพรายเพื่อให้ผู้อื่นหลงใหลตน เป็นต้น

ซึ่งในแต่ละไสยศาสตร์ที่เกิดขึ้นและมีอยู่ในข้างต้น จึงเป็นที่มาของการเกิดเป็นหมวดหมู่ประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหมวดหมู่ประเภทคนทรงเจ้าหรือนั่งทางใน, หมวดหมู่ประเภท 12 ราศี (วันเดือนปีเกิด), และหมวดหมู่ประเภทไฟปิปซี ซึ่งจัดเป็นหมวดหมู่ประเภทต่างๆที่คนส่วนใหญ่มักที่จะนึกถึงและเลือกที่จะเข้าไปรับบริการซึ่งการเลือกในแต่ละประเภทยังก็ขึ้นอยู่กับความชื่นชอบและความเชื่อที่มีอยู่ของผู้ดูหรือผู้เข้ารับบริการแต่ละคน

การเข้ารับบริการจากหมอ การไปหาหมอ หรือการดูดวงนั้นเชื่อว่าไม่มีประโยชน์ เพราะถ้าหากการกระทำดังกล่าวมิได้มีประโยชน์หรือส่วนที่ดีในตัวแล้วคงเป็นไปไม่ได้ที่ความเชื่อหรือการกระทำนี้จะยังมีอยู่ถึงปัจจุบัน ดังเช่น

โรสแมรี อัลเทีย เป็นร่างทรงที่ได้รับความนิยมเชื่อถือและมีชื่อเสียงมากในประเทศอังกฤษ เธอทำหน้าที่เหมือนเป็นสื่อสำหรับรับส่งสารระหว่างทั้งสองโลกเพื่อช่วยให้ผู้ที่ยังอยู่ในโลกมนุษย์ได้หลุดพ้นจากความทุกข์ทรมาน เนื่องจากความห่วงหาในบุคคลผู้ที่จากไปอย่างไม่มีความกลับ ช่วยให้พวกเขาได้คลายความวิตกว่าผู้ที่พวกเขารักนั้นอยู่ที่ไหน อย่างไร เธอถือว่าสิ่งที่เธอทำอยู่นี้คือ การบำบัด โรสเล็งเห็นและให้ความสำคัญกับการเยียวยาบาดแผลทางใจแก่ผู้คนจำนวนมากที่ชีวิตต้องจมอยู่ในความเจ็บปวด (ฉัตรนคร องค์กรสังข์, 2545)

ดร. คาร์ล จิยง ได้ใช้วิธีผูกดวงชะตาของคนไข้ทุกคนเพื่อตรวจสอบสิ่งโน้มเอียงในดวงชะตา และเชื่อว่าการศึกษาโหราศาสตร์เป็นการตรวจวิเคราะห์ที่ลึกถึงแก่นของสังคม

ดร. ราล์ฟ เมทเซนเนอร์ นักจิตวิเคราะห์ ผู้ปรึกษาและผู้อำนวยการศูนย์การทดลองแห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ได้ใช้โหราศาสตร์ช่วยในการพิจารณาภาวะจิตเช่นเดียวกับ ดร. ยุง เขาเชื่อว่าต่อไปข้างหน้าโหราศาสตร์จะเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาจิตศาสตร์และการบำบัดโรคทางจิต เพราะมันมีกลไกที่ละเอียดกว่าระบบทางจิตวิเคราะห์ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน (พลุหลวง : อ้างถึงใน พรทิพย์ จงเจดศักดิ์, 2540)

ซิกมันด์ ฟรอยด์ บิดาแห่งทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ได้เคยใช้ไพ่ยิปซีในการบำบัดผู้ป่วยที่มีปัญหาทางอารมณ์

คาร์ล จุง นักจิตวิทยาชาวสวิสฯ เจ้าของทฤษฎี Analytic Theory ก็เคยใช้ไพ่ยิปซีในการบำบัดรักษาผู้ป่วยในคลินิกของตนเป็นเวลาหลายปีซึ่งก็ได้มีผลดีมาก ถึงกับมีงานเขียนของตนเองและงานวิจัยเกี่ยวกับไพ่ยิปซีออกมาหลายชิ้น (ชุนเดช วรกานต์, 2547)

ในการนำประโยชน์ที่ได้จากการดูดวง คำพยากรณ์ หรือการที่เข้าไปรับบริการจากหมอนั้น สุกิจ ภักดีดินแดน (2546) กล่าวว่า การดูดวงเป็นเรื่องของจิตวิทยา ที่บางเวลามนุษย์ต้องการรู้ดวงชะตาเพื่อให้ชีวิตของตนสามารถดำเนินต่อไปได้ในสังคม แต่มิใช่หลงเชื่อ งามงายกับความแม่นยำในความหมาย ศาสตร์ในเรื่องของหมอดูไม่ได้ลึกลับ แต่จิตของมนุษย์ต่างหากที่เร้นลับ

และยากต่อการค้นพบ เช่นเดียวกับ สานิต วิศิษย์กุล (2535) ที่กล่าวว่า ดวงชะตาเป็นผู้กำหนดแนวทางและโอกาสความเป็นไปในชีวิตของมนุษย์ แต่มนุษย์เป็นผู้กำหนดความเป็นจริงในชีวิตตนเอง เขาเชื่อว่าดวงชะตามีความสัมพันธ์กับชีวิตมนุษย์อย่างแนบแน่นและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หากมนุษย์มีความเข้าใจในโหราศาสตร์อย่างถูกต้องมากกว่าเข้าใจอย่างสุดโต่งในด้านใดด้านหนึ่งไม่ว่าจะเป็นด้านบวกหรือด้านลบก็ตาม ซึ่งหากเป็นเช่นนั้น โหราศาสตร์ก็จะไม่เกิดประโยชน์ต่อชีวิตมนุษย์เลย รวมถึงหมอดูท่านหนึ่งได้กล่าวว่า การดูดวงที่เกิดขึ้นมานี้เป็นไปเพื่อการแก้ไข ปรับเปลี่ยนชีวิต สร้างเงื่อนไขบางอย่างให้กับตัวเอง(ตัวของผู้เข้ารับบริการ) เพื่อเบี่ยงเบนดวงชะตาให้ดีขึ้น และเป็นเสมือนที่พึ่งให้กับคนที่เขามีปัญหา นอกจากนั้น ดวงเทพิน บุนนาค หมอดูชื่อดัง (อ้างถึงใน Charlie, 2547) ได้ให้ข้อคิดเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันนี้มีหมอดูจำนวนมากมีทั้งหมอดูมือใหม่และหมอดูที่แท้จริง ซึ่งบางครั้งหมอดูมือใหม่ก็อาจจะทำนายอะไรออกไปตรงๆทำให้บางครั้งคนที่พึ่งไปหาหมอดูครั้งแรกที่ยังไม่มีภูมิคุ้มกันพอพึ่งแล้วอาจเกิดวิตกกังวล เชื่อตามคำทำนาย ซึ่งนั่นเท่ากับเป็นการบันทึกข้อมูลลงไปนในสมองคนพึ่งเสร็จเรียบร้อยว่าจะเกิดเหตุการณ์แบบนั้นแบบนี้ และมันจะเป็นจริงตามนั้นแน่นอน เพราะฉะนั้นก่อนจะไปหาหมอดูควรเตรียมตัวให้พร้อมที่จะไปเจอคำทำนายของหมอดูในรูปแบบที่ต่างๆกันด้วย รวมถึงการมีสติในการฟังคำทำนาย

สำหรับตัวผู้วิจัยเองนั้น ผู้วิจัยมองว่าการมีอยู่ของหมอดูรวมถึงการเข้ารับบริการจากหมอดูหรือการไปดูหมอดูที่ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่นั้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อและพฤติกรรมบางอย่างของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี การแสดงออกถึงการกระทำต่างๆที่เกิดขึ้นนี้เป็นเพียงการกระทำเพื่อหวังที่จะพึ่งสิ่งที่ไม่เห็นและเชื่อกันว่าเป็นสิ่งที่เหนือธรรมชาติของตัวผู้เข้ารับบริการ และการแสดงออกถึงความสามารถในสิ่งที่เหนือธรรมชาติและการแสดงบทบาทหรือมีการกระทำเพื่อเป็นการตอบสนองกลุ่มคนดังกล่าวของหมอดูจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ในความเห็นของผู้วิจัยนั้นมองว่า ความเชื่อดังกล่าวนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องที่ผิดแต่เป็นเพียงความคิดของมนุษย์ในการที่จะเลือกกระทำการบางอย่างที่แตกต่างกันออกไปเท่านั้นเอง ยุค ศรีอาริยะ (2545) กล่าวว่า การเข้าใจโลกในเชิงวิญญานจะสามารถช่วยให้มนุษย์ตระหนักรู้ในเรื่องของ บาป บุญ คุณ โศภ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่มีค่าแก่การดำรงอยู่ของสังคม รวมถึงความคิดเห็นของนักคิดและนักวิชาการไทยที่ได้แสดงไว้ว่า ไสยศาสตร์ คือ อุบายวิธีที่อาจนำมาเอามาปรับใช้พุทธธรรม เป็นอุบายในการฝึกปรือเวไนยสัตว์ หากรู้จักนำมาเอามาใช้ให้ถูกต้องและเท่าทัน ส. ศิวรักษ์, 2537 (อ้างถึงใน สุริยา สมุทรคุปต์, พัฒนา กิตติอาษา, ศิลปกิจ ตีฆนติกุล, และจันทนา สุระพินิจ, 2543) เช่นเดียวกับที่พบว่าพระพุทธเจ้านั้นก็ทรงใช้การแสดงปาฏิหาริย์เป็นวิธีในการสอนของพระองค์เช่นกัน โดยจะใช้วิธีอิทธิปาฏิหาริย์ ที่เป็นการสอนด้วยใช้ความสามารถพิเศษเพื่อปราบคนร้ายๆที่ไม่ยอมรับคำ

สอนง่ายๆให้สิ้นพยศ วิธีการสอนเช่นนี้คือการใช้ความสามารถพิเศษนี้กับบุคคลประเภทปทประมะ ที่มีลักษณะร้าย เป็นนักเลง หรือเป็นคนหัวแข็งไม่เชื่อฟังใครง่ายๆ อยากลองดี พระพุทธองค์ ทรงใช้ในโอกาสบางครั้ง หรือวิธีอาเทศนาปาฏิหาริย์ คือ การสอนด้วยวิธีดักใจ หมายถึงการล่วงรู้ ถึงสภาพจิตใจของผู้ฟังแล้วก็สอนเขาตามสภาพจิตใจนั้น พระพุทธเจ้าทรงใช้วิธีนี้กับบุคคล ประเภทอุคฆฏัตถุญ คือคนที่มีปัญญาบารมีสูง

แต่พระพุทธองค์ไม่โปรดวิธีดักใจนี้นัก พระพุทธองค์ตรัสไว้ในแก้วกฐสูตรมีใจความว่า การทาบใจคนได้นั้นมีทั้งแฉะและแฉะเสีย ผู้มีศรัทธาก็อาจจะว่าดี ผู้ไม่มีศรัทธาก็อาจจะเหยาะเหยี้ยว่า ไม่ใช่ของแปลกอะไรเพราะคนธรรมดาบางคนก็เรียนวิชาที่เรียกว่าคณิกาก็อาจทาบใจคนได้ หรือ ในที่นี้ก็ได้แก่หมอดูที่มีความสามารถในการล่วงรู้ได้ เพราะฉะนั้น “ เราถึงเห็นโทษของอาเทศนาปาฏิหาริย์อย่างนี้แล จึงอึดอัดระอา หน่ายแห่งอาเทศนาปาฏิหาริย์ ”

หรือแม้แต่วิธีอิทธิปาฏิหาริย์ที่เป็นการแสดงถึงความสามารถพิเศษแบบฤทธิ์เดชที่เกินจริง นั้น พระพุทธองค์ก็ทรงใช้ในรายที่จำเป็นจริงๆเท่านั้น พระพุทธองค์แสดงท่าทีต่อปาฏิหาริย์ไว้ว่า “ ดูก่อนสุนัขขัดตะ เพราะเหตุที่เมื่อเราได้กระทำอิทธิปาฏิหาริย์ที่เป็นธรรมยิ่งยอดของมนุษย์หรือ มิได้กระทำ ก็ดี ธรรมที่เราแสดงไว้ย่อมเป็นผู้นำประพตติให้สิ้นทุกข์โดยชอบเช่นนี้ เธอจะปรารถนาการกระทำอิทธิปาฏิหาริย์ไปทำไม ? ” (แสง จันทรงาม, 2540)

เนื่องจากคนแต่ละคนย่อมที่จะมีความแตกต่างกันออกไป ดังนั้นอะไรอีกหลายอย่างที่ เกิดขึ้นในชีวิตของแต่ละคนจึงจำเป็นที่จะต้องมีความแตกต่างกันออกไปด้วย ความเชื่อ ความคิด ทัศนคติ ประสบการณ์ รวมถึงบุคลิกลักษณะนิสัยและอื่นๆล้วนเป็นสาเหตุสำคัญในการเกิดเป็น ความแตกต่างดังกล่าวทั้งสิ้น ดังนั้นในการที่เราจะพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นการพิจารณาแต่เพียงมุม ใดมุมหนึ่งเพียงมุมเดียวผลที่ได้ย่อมที่จะเกิดเป็นความคลาดเคลื่อนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับ การที่จะมองถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งในตัวมนุษย์หรือคนเรา งานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมิได้มีความต้องการที่จะสรุปผลที่ได้ออกมาเป็นข้อสรุปที่จะตัดสินแต่การวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาถึงความเป็นจริง ทัวไปที่เกิดขึ้นในเรื่องของวิธีการสื่อสารรวมถึงพฤติกรรมของคนเราเพียงเท่านั้น โดยเลือกที่จะ ศึกษาผ่านทางพฤติกรรมสื่อสารระหว่างหมอดูกับผู้เข้ารับบริการ ดังนั้น ผลที่ได้จะไม่ใช่ผลที่ ผู้วิจัยจะนำไปใช้เพื่อการสรุปในตัวหมอดูหรือผู้เข้ารับบริการแต่ผลที่ได้นั้นจะเป็นการแสดงถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงของมนุษย์และสามารถเกิดในบุคคลอื่น ๆ นอกเหนือจาก 2 ฝ่ายที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ได้ทั้งสิ้น และทั้งหมดดังที่กล่าวมาแล้วนี้จึงนำไปสู่วัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ คือ การที่จะเข้าใจถึงวิธีการสื่อสารของหมอดูแต่ละประเภท ได้แก่ 1. หมอดู ประเภทคนทรงเจ้าหรือนั่งทางใน 2. หมอดูประเภท12ราศี (วันเดือนปีเกิด) และ 3. หมอดู

ประเภทใช้ไฟป่า ซึ่งรวมถึงการที่จะได้รับรู้ถึงปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดเป็นความพึงพอใจแก่ผู้เข้ารับบริการหลังจากที่ได้เข้ารับบริการจากหมอว่ามีสิ่งใดที่เกี่ยวข้องบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงวิธีการสื่อสารของหมอ 3 ประเภท ได้แก่ หมอคุณประเภทคนทรงเจ้าหรือนั่งทางใน, หมอคุณประเภท12ราศี(วันเดือนปีเกิด), และหมอคุณประเภทไฟป่า (ไฟทาร์โรต์)
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้เข้ารับบริการเกิดเป็นความพึงพอใจหลังจากที่ได้เข้ารับบริการจากหมอ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การเข้ารับบริการ หรือการดูหมอ หมายถึง การบริการประเภทหนึ่งซึ่งผู้เข้ารับบริการจะให้หมอทำนาย พยากรณ์ดวงชะตาของตน หรือของผู้เกี่ยวข้อง เหตุการณ์ต่างๆที่ผู้เข้ารับบริการต้องการทราบ

คนทรงเจ้า หมอคุณแบบนั่งทางใน หมายถึง ผู้ที่มีอาชีพพยากรณ์ และมีความชำนาญ สามารถทำนายดวงชะตา เหตุการณ์ต่างๆที่คนทั่วไปไม่สามารถทราบได้ โดยการหลับตานั่งทางใน สัมผัสผู้เข้ารับบริการ โดยจะเป็นเป็นการบอกผ่านจากสิ่งศักดิ์ ที่กล่าวว่าได้ลงมาประทับในตัวของหมอดูคนดังกล่าวชั่วขณะ เพื่อมาบอก หรือทำนายเรื่องราวให้กับผู้ที่เข้ามารับบริการ

หมอคุณแบบ 12 ราศี (ดูวัน เดือน ปีเกิด) หมายถึง ผู้ที่มีอาชีพพยากรณ์ และมีความชำนาญในการใช้วิชาโหราศาสตร์ทำนายดวงชะตา เหตุการณ์ต่างๆที่คนทั่วไปไม่สามารถทราบได้ โดยใช้วิธีการดูจากวัน เดือน ปีเกิด และลักษณะ ตำแหน่งการโคจรของตัวดาวเป็นสิ่งสำคัญ และถือเป็นส่วนประกอบหลักในการตีความหมายเพื่อการทำนาย

หมอดูไฟอิปซี หมายถึง ผู้ที่มีอาชีพพยากรณ์ และมีความชำนาญในการใช้วิชาโหราศาสตร์ทำนายดวงชะตา เหตุการณ์ต่างๆที่คนทั่วไปไม่สามารถทราบได้ โดยใช้ไฟอิปซีเป็นส่วนประกอบหลักในการตีความหมายเพื่อการทำนาย

ผู้เข้ารับบริการ หมายถึง ผู้ที่มีข้อข้องใจ มีความไม่สบายใจ มีปัญหาบางประการในชีวิต และต้องการหาคำตอบ โดยเลือกที่จะให้หมอดูเป็นผู้บอกในสิ่งที่ตนต้องการทราบ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้เข้ารับบริการจากหมอดู โดยอาจจะเกิดจากการได้รับคำทำนาย คำแนะนำ หรือ คำพูดบางอย่างจากหมอดูแล้วทำให้ผู้รับบริการเกิดเป็นความสบายใจ คลายความสงสัยในสิ่งที่อยากรู้ คลายสิ่งที่ข้องใจ คลายความวิตกกังวลที่ก้ำกั้วอยู่ในขณะนั้นได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ทางวิชาการ

1 ทราบถึงรูปแบบและวิธีการสื่อสารของหมอดูในแต่ละประเภท และสามารถที่จะนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงรูปแบบการสื่อสารอื่นๆทั่วไปเพื่อเปรียบเทียบ

2 เป็นการศึกษาถึงรูปแบบและวิธีการสื่อสารระหว่างบุคคลในบริบทที่แตกต่างไปจากเดิมที่เคยมีการศึกษา และเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์อีกบริบทหนึ่งซึ่งถือได้ว่าเป็นบริบทที่มีความสำคัญต่อสังคมไทย และเป็นการทำความเข้าใจได้ถึง ความเชื่อบางประการที่เกิดขึ้นในบริบทดังกล่าว ซึ่งในที่นี้คือ บริบททางด้านโหราศาสตร์

ประโยชน์ทางสังคม

1.เกิดเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เข้าไปรับบริการจากหมอดู ในการพิจารณาประเภท, คุณสมบัติรวมถึงความน่าเชื่อถือของหมอดูและความน่าเชื่อถือในคำทำนายหากต้องมีการเข้าไปรับบริการจากหมอดูในปัจจุบัน

2 สามารถให้ข้อคิดบางอย่างที่สามารถเกิดขึ้นจริงในชีวิตของตนในสังคมปัจจุบันได้